

МЕТА ПІДГОТОВКИ І ЗМІСТ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Чернігівська Н. С. , кандидат педагогічних наук, доцент

Національна академія Служби Безпеки України

ORCID ID 0000-0002-3348-3884

E-mail: chernigivska.nataliia@gmail.com

Вінницька Т. М.

Національна академія Служби Безпеки України

ORCID ID 0000-0003-2206-2723

E-mail: vinnyskatm@gmail.com

Анотація. *Тема підготовки та змісту методичних рекомендацій для самостійної роботи здобувачів вищої освіти є актуальною, оскільки здійснення самостійної роботи потребує рекомендацій викладача, які варто максимально доцільно викласти у методичних рекомендаціях. Основна мета створення рекомендацій – це надати викладачеві чіткий алгоритм дій по використанню ефективних технологій, форм, методів навчання, їх практичного втілення в освітній процес. У статті проаналізовано підходи до структурування методичних рекомендацій для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Зазначено, що зміст методичних рекомендацій залежить від їх мети: рекомендації для викладачів та рекомендації для здобувачів вищої освіти. Подано теоретичне підґрунтя організації самостійної роботи здобувача, складові підготовки до самостійної роботи, фактори її результативності. Визначено самостійну роботу як складову освітнього процесу, надано поради щодо її ефективної організації. Авторами виокремлено та наведено обов'язкові структурні елементи методичних рекомендацій для самостійної роботи здобувачів щодо вивчення іноземних мов, а саме: пояснювальна записка, теоретична та практична частини, список рекомендованих джерел, критерії оцінювання, вимоги до оформлення самостійно виконаних завдань, додатки. Доведено, що методичні рекомендації для здійснення самостійної роботи здобувачів різних спеціальностей та дисциплін мають, відповідно, різне наповнення їх структурних елементів.*

Ключові слова: *методичні рекомендації, організація самостійної роботи, результативність самостійної роботи, самостійна робота.*

Актуальність. Процес модернізації вищої освіти в Україні має важливу складову – підготовку майбутнього фахівця до навчання впродовж життя, що відбувається шляхом здійснення самостійної діяльності, формою якої є самостійна робота. Вміння здобувача організувати самостійну роботу не є достатньо успішним без допомоги викладача. Завданням викладача є залучити здобувача вищої освіти до цієї діяльності і спрямовувати її за допомогою певних вказівок –

методичних рекомендацій для самостійної роботи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичною основою дослідження є теорія самоосвіти та самоорганізації особистості (А. Алексюк, С. Заскалета, В. Козаков, П. Підкасистий, М. Солдатенко); положення про цілісність педагогічного процесу (В. Беспалько, В. Майборода, О. Плахотнік, М. Скаткін) та інші. Питання наповнення методичних рекомендацій відповідним змістом було

завжди у колі уваги науковців. Зміст методичних рекомендацій для викладачів розглядали І. Козловська, М. Гордієнко, Н. Мачинська та інші, демонструючи ефективні технології, форми, методи навчання, та їх практичне втілення в освітній процес. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти підготовлені науковцями О. Пефтієвою та Л. Катрачило, Т. Петровською та Н. Чернігівською, О. Головка, Л. Карасьовою, Н. Свечиною, М. Чобан, Д. Ольшанським, О. Єременко подають матеріал для самостійної роботи здобувачів та рекомендації як максимально ефективно з цим матеріалом працювати. Ретельний аналіз та висновки щодо змісту рекомендацій буде подано нижче.

Мета. Метою статті є дослідження питання підготовки методичних рекомендацій для самостійної роботи здобувачів та здійснення аналізу у двох напрямках: аналіз існуючих рекомендацій для викладачів та рекомендацій для здобувачів вищої освіти. Існуючі рекомендації для викладачів, як правило, є результатом певного наукового дослідження і містять чітко сформульовані вказівки з актуальної педагогічної проблеми. Основна мета створення рекомендацій – це надати викладачеві чіткий алгоритм дій по використанню ефективних технологій, форм, методів навчання, їх практичного втілення в освітній процес. Автор рекомендацій зосереджується на своїй авторській ідеї, демонструє нетрадиційні методи, форми та позитивні результати її втілення, зазначає критерії та показники за якими спостерігається позитивна динаміка (як правило, під час експериментального дослідження). Методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти містять додатковий навчальний матеріал, який недостатньо представлений в літературі, рекомен-

дованою робочою програмою вивчення певної дисципліни. Такий матеріал доповнює або замінює те чи інше джерело, а при ретельному відборі та опрацюванні пізніше автори рекомендацій розширюють його до навчального посібника, який може замінити кілька джерел.

Методи : теоретичні (аналіз існуючих методичних рекомендацій для викладачів та методичних рекомендацій різних науковців для самостійної роботи здобувачів вищої освіти); практичні (вивчення та узагальнення досвіду роботи викладачів-науковців); емпіричні (педагогічне спостереження, моніторинг навчальних досягнень здобувачів).

Результати. *Методичні рекомендації для викладачів.* М. Гордієнко пропонує викладачу таке теоретичне підґрунтя організації самостійної роботи: вимоги до організації самостійної роботи (врахування індивідуальних особливостей, забезпечення контролю дій студента, інформування його про рівень досягнення цілей, визначення вимог до його самостійної діяльності, забезпечення зовнішніх та внутрішніх умов, надання можливості планування і коректування своїх дій) і принципи (необхідність управління процесом самостійної роботи з фаховою літературою, урахування та розвиток мотивації і самостійної пізнавальної діяльності, її відповідність обсягу та змісту навчальної програми) [1].

Спираючись на твердження, що організація самостійної роботи здобувачів на основі індивідуально орієнтованого підходу є сукупністю взаємообумовлених дій викладача і здобувачів на всіх етапах здійснення самостійної роботи, автор пропонує структуру умінь і навичок самостійної роботи із фаховою літературою та визначає фактори результативності самостійної роботи: виконання бюджету часу, спрямування самостійної роботи здобувачів за рахунок на-

навчально-методичного забезпечення і розробка системи контролю виконання завдань, критеріїв об'єктивної оцінки; забезпечення міжпредметних зв'язків і комп'ютеризація навчання (наочні посібники, тренажери, фільми, аудіо- та відеоапаратура тощо); керівництво діями здобувача на основі самоконтролю, аналізу результативності, партнерських відносин між викладачем і здобувачем вищої освіти. Зміст освітньої діяльності, і, відповідно, самостійної діяльності має бути орієнтованим на зону найближчого розвитку (що знаходиться в процесі становлення), а не на актуальний розвиток. Важливим є вибір оптимального рівня складності завдань для самостійної роботи, тому необхідно здійснювати диференціацію та індивідуалізацію процесу навчання. Відповідно правильне планування змісту самостійної роботи, відбір засобів розкриття цього змісту, застосування механізму зворотного зв'язку – є основою взаємодії «викладач – здобувач вищої освіти» [1]. Вибір змісту самостійної роботи варто здійснювати відповідно загальнодидактичної системи критеріїв відбору змісту: цілісне відображення завдань творчо, самостійно мислячої людини; висока науковість та практична значущість навчального матеріалу; відповідність складності змісту матеріалу реальним навчальним можливостям здобувачів; відповідність обсягу змісту виділеному часові; відповідність наявної навчально-методичної та матеріальної бази навчального закладу [2].

Критеріями відбору змісту самостійної роботи для інтегративних курсів є: оптимальне співвідношення між обсягами навчального матеріалу з усіх предметів, професійна значущість навчального матеріалу, відповідність фактичного матеріалу тенденціям розвитку сучасної науки і виробництва, доступність навчального матеріалу здобувачам певної вікової ка-

тегорії, відповідність дидактичних умов наявній матеріально-технічній базі, перспективам її розвитку та виділеному проміжку часу на засвоєння даного навчального матеріалу [9]. Контроль досягнень здобувачів під час самостійної роботи відбувається за допомогою інтегративних тестів, які відтворюють рівень засвоєння навчального матеріалу.

Н. Мачинська в рекомендаціях викладачам для організації самостійної роботи студентів звертає увагу на залежність ефективності самоосвіти від системи мотивів, що визначає конкретні форми діяльності і поведінки людини [3]. Автор виділяє три групи мотивів, які керують пізнавальною діяльністю: 1) мотиви, для яких засадовими є широкі суспільні цілі, що ведуть до розуміння значущості власної діяльності, мотиви обов'язку; 2) мотиви, які базуються на прагненні власного успіху, на першому плані – особистісний зміст і значення, бажання ствердитися в почутті власної переваги над іншими або відчути радість успіху від завершеної справи; 3) мотиви, які впливають з пізнавальної потреби – прагнення нового, головним джерелом пізнавальних мотивів є сам процес навчання як різновид діяльності людини. Всі групи мотивів знаходяться в тісному взаємозв'язку між собою, але на певному етапі якась одна група стає провідною і підпорядковує собі інші. Ми погоджуємось з науковцями, що самостійна робота є складовою освітнього процесу, на яку відведено до 2/3 від загального обсягу навчального часу здобувача, зміст якої визначено навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Метою самостійної роботи є формувати вміння оволодівати раціональними прийомами розумової діяльності, розвивати вміння втілювати загальнотеоретичні положення у практику; формувати та розвивати вміння ви-

значати навчальну проблему та знаходити способи її розв'язання. Досягнення мети потребує виконання вимог до організації самостійної роботи: здійснення планування з урахуванням фізичних затрат з метою попередження перевантаження здобувача; упровадження нових інформаційних технологій для науково-методичного забезпечення самостійної роботи здобувача; створення рекомендацій щодо впровадження організаційних форм і методів, які б активізували самостійну роботу; визначення вимог та критеріїв оцінювання різних видів самостійної роботи; поступове нарощування складності завдань для самостійної роботи. Важливо, що ефективність самостійної роботи залежить від контролю, який включає поетапний самоконтроль та підсумковий контроль викладачем результатів досягнутого і може бути спрямована на будь-який тип самостійної роботи: репродуктивний (тренувальні, оглядові завдання на відтворення, актуалізацію, систематизацію засвоєних знань без їх видозміни); евристичний (логічно-пошукові, констатуючі завдання на удосконалення і поглиблення раніше засвоєних та набуття нових знань); пізнавально-практичний (експериментально-пошукові, теоретико-практичні завдання); творчий (науково-творчі завдання, творчі роботи пошукового змісту, їх наукове оформлення) [3]. Незалежно від типу, вважаємо за доцільне зазначити поради для ефективної організації самостійної роботи здобувача: чітко визначити цілі і намітити перспективний план їх досягнення у дійсні терміни; ретельно дотримуватись виконання плану, до виконання приступати у точно визначений час; виконання завдань здійснювати від простого до складного; самостійно аналізувати організованість і продуктивність своєї діяльності. Викладачу порекомендуємо чітко формулювати мету діяльнос-

ті здобувачів; використовувати найбільш доцільні методи і прийоми, що відповідають визначеній меті; відбирати доцільні засоби діяльності здобувачів; учити їх планувати діяльність на близьку і далеку перспективу; вчити здобувачів контролювати процес і результат праці та прогнозувати і передбачати витрати часу на одержання кінцевого результату; виробити критерії оцінювання самостійної діяльності здобувачів; залучати здобувачів до використання сучасних комп'ютерних технологій.

Методичні рекомендації для здобувачів. Згідно з ДСТУ 3017:2015 п. 4.9.3.3 методичними рекомендаціями варто вважати видання виробничо-практичного характеру, що містить рекомендації та настанови щодо виконання певної практичної діяльності. Аналіз методичних рекомендацій для здобувачів вищої освіти виявив певну неоднорідність у їх структурі, що доводить першочерговість мети створення методичних рекомендацій з урахуванням специфіки фахової підготовки здобувачів. Наприклад, автори О. Пєфтїєва та Л. Катрачіло пропонують перелік завдань для самостійної роботи студентів II та III курсів з лабораторних робіт за курсом «Аналітичне читання» [4]. Частина перша складається з восьми лабораторних робіт, які мають однотипну структуру і містять завдання для роботи з текстом, лексичним матеріалом, письмові завдання. У другій частині запропоновано прочитати або прослухати тексти, здійснити аналіз тексту, дати відповіді на запитання; подано список рекомендованої для самостійної роботи літератури. Слід зазначити, що структура пропонованих здобувачам завдань першої і другої частини є продуманою, виваженою, прогнозованою, проте варто звернути увагу, що інструкція до виконання того чи іншого виду роботи обмежується лише формулюванням завдання, та не-

має поради щодо виконання, алгоритм дій, що полегшив би розуміння завдання, надав би впевненості у здатності успішно виконати завдання. Тобто, базуючись на визначенні суті методичних рекомендацій як таких, робимо висновок, що безпосередньо рекомендації для здійснення самостійної роботи здобувачами вищої освіти, відсутні. Зазначимо, що така структура методичних рекомендацій потребує додаткових роз'яснень від викладача, консультування здобувачів і перевірки якості виконання отриманих завдань. Укладач методичних рекомендацій для здійснення самостійної роботи та виконання індивідуального науково-дослідного завдання з методики викладання іноземної мови Д. Ольшанський надає здобувачам вищої освіти конкретні поради щодо самостійного опрацювання науково-методичної літератури та інтернет-ресурсів, підготовки усної доповіді, презентації результатів індивідуального проекту з використанням смарт-технологій, подає рекомендовану тематику індивідуальних проектів [7]. Для закріплення практичних вмінь і навичок здобувачів автор надає ряд доцільних порад щодо презентації фрагмента уроку з іноземної мови, схематичний план уроку, схему його аналізу, та детально описує процес демонстрації уроку з його подальшим обговоренням. Значну увагу приділено написанню курсової роботи як виду індивідуального науково-дослідного завдання із зазначенням етапів виконання курсової роботи, опис алгоритму дій здобувача на кожному етапі з наведенням прикладів та аналіз типових помилок молодих дослідників під час здійснення наукового пошуку; подано орієнтовну тематику для курсової роботи та зразок її оформлення. Також науковець надає поради й аналізує типові помилки здобувачів під час підготовки до складання державного іспиту з методики викладання

іноземної мови, пропонує питання до самопідготовки та список літератури для самостійного опрацювання (україномовні та англійськомовні джерела). На нашу думку, такий підхід до структурування матеріалу є більш відповідним до поняття «методичні рекомендації» і надає можливість здобувачу самостійно розібратись у поданому матеріалі і за необхідності звернутись за консультацією до викладача.

Науковець О. Єременко розпочинає методичні вказівки до підготовки та захисту магістерських робіт із пояснювальної записки, загальних положень про магістерську (дипломну) роботу її структуру та обсяг [5]. Детально описує процедуру вибору і затвердження теми роботи, наукове керівництво, порядок та послідовність виконання, оформлення та допуску до захисту і безпосередньо захисту наукової роботи. Окремо подано рекомендації для підготовки презентації до захисту магістерської роботи та зразки супровідних документів: відгук наукового керівника, зовнішня рецензія. У додатках наведено приклади оформлення самої роботи, інформаційних джерел, календарного плану виконання магістерської роботи. Ми схиляємось до думки, що застосований автором алгоритм подачі інформації здобувачу вищої освіти про етапи і вимоги до виконання магістерської (дипломної) роботи є максимально виваженими, доцільними, здобувач може самостійно виконати підготовку наукової роботи періодично відвідуючи консультації наукового керівника. Науковий керівник, відповідно, може не витратити час на пояснення щодо оформлення роботи (що є суттєвим важелем оцінки якості магістерської роботи на її захисті), а зосередитись на послідовності викладу матеріалу, аналізу теоретичних положень, обґрунтуванні висновків тощо. Наступні проаналізовані нами методичні рекомендації до написання контрольних

робіт містять перелік комплексних контрольних робіт (тестів), які передбачають вправи на володіння лексичним та граматичним матеріалом, зміст якого поступово ускладнюється. Метою контрольних робіт є перевірка рівня володіння здобувачами вищої освіти програмним матеріалом та їх вміння застосовувати опрацьований матеріал у комунікативних вправах, спрямованих на розвиток мовленнєвих навичок письма, читання, говоріння. Запропонований список літератури дозволить удосконалити мовленнєві навички та якісно виконати завдання контрольних робіт. Алгоритм виконання вказаних тестів подано у передмові, проте, на нашу думку, варто було б виокремити списки джерел, необхідні безпосередньо для конкретної контрольної роботи. Також крім формулювання завдання до кожної вправи бажано додати англomовне пояснення щодо алгоритму її виконання, оскільки значний обсяг часу освітнього процесу припадає на самостійну роботу здобувача вищої освіти заочної форми навчання [8].

Колектив авторів наступної праці зосередив увагу на україномовних рекомендаціях щодо роботи зі словником, вивчення нової лексики, удосконалення навичок аудіювання, усного монологічного та діалогічного мовлення, роботи з текстом, виконання домашніх завдань та написання творчих робіт під час вивчення іноземних мов. Окремо зазначено як працювати над письмовим перекладом, готувати доповіді для участі у «круглому столі» чи дискусії, написати анотацію та реферат, як здійснити самоконтроль. Рекомендації є уніфікованими, оскільки під час роботи над вивченням іноземної мови здобувач вищої освіти має оволодіти певними мовними та мовленнєвими навичками, здатністю творчо та самостійно мислити. У рекомендаціях чітко визначено види роботи здобувачів, які

охоплює самостійна робота, зазначено особливу керуючу роль викладача та спрямованість на результат, який може бути у формі: письмової роботи (письмове домашнє завдання, переклад статей, розшифрування аудіотекстів, творчі роботи, реферати, статті); усні доповіді, відповіді на запитання, участі у дискусії; виготовлення стенду, газети, проектів тощо. Ми поділяємо думку авторів, що рекомендації до самостійної роботи спонукають здобувачів свідомо виконувати систематичну, планомірну самостійну роботу, чітко визначати цілі, планувати процес їх досягнення [6]. Запропонований нами аналіз методичних рекомендацій не може охопити розмаїття виданої друкованої продукції, спрямованої на організацію і контроль здійснення самостійної роботи здобувачами вищої освіти. Проте наявний перелік рекомендацій дозволив нам дійти висновку щодо мети, структури і доцільності написання методичних рекомендацій для самостійної роботи здобувачів.

Рекомендації для самостійної роботи щодо вивчення іноземних мов мають на меті забезпечити здобувачів алгоритмом виконання практичних завдань і повинні містити такі структурні елементи. *Пояснювальна записка* чи *передмова* має спрямувати здобувача на процес самостійності у здобутті знань та націлити на самоорганізацію та самоконтроль. Рекомендації щодо самостійного опанування тим чи іншим видом мовленнєвої діяльності мають містити як *теоретичну частину* описового та роз'яснювального характеру, так і *практичну*. Запропоновані в практичній частині некомунікативні, умовно-комунікативні та комунікативні вправи мають бути підібрані з поступовим ускладненням і спрямовані на формування комунікативних навичок. Вправи та тестові завдання повинні супроводжуватись ключами до кожного завдання, або

частково до першого тесту, а всі наступні мають бути однотипними. *Список рекомендованих джерел* бажано формувати після кожного структурного елементу рекомендацій (розділ, підрозділ тощо). Для здійснення самоконтролю окрім так званих «ключів» варто подати роз'яснення за якими критеріями та показниками оцінюється той чи інший вид діяльності, який рівень володіння іноземною мовою повинні демонструвати здобувачі вищої освіти на певному етапі вивчення іноземної мови, яку оцінку (бали) вони можуть отримати за виконання певного завдання, тобто *критерії оцінювання* та їх відповідність національній та європейській шкалі. У контексті оцінювання варто зазначити *вимоги до оформлення* та презентації письмового чи усного завдання. У *додатках* можна подати зразки та приклади виконання завдань. Вважаємо саме таку структуру доцільною і виправдану задачами, які висувуються сьогодні до самостійності здобувача вищої освіти в освітньому процесі під час вивчення іноземних мов.

Висновки і перспективи. Методичні рекомендації до здійснення самостійної роботи здобувачів різних спеціальностей мають свою певну мету і своє унікальне наповнення та структуру, зумовлену метою, що стоїть перед авторським колективом науковців, які працюють над пошуком алгоритму виконання завдань задля покращення рівня засвоєння знань здобувачами вищої освіти. Наше дослідження не вичерпує всіх питань організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти та формування методичних рекомендацій для здійснення самостійної роботи. Подальших досліджень потребують питання доцільності керівництва викладачем самостійною роботою здобувачів та ступінь його залучення до цього процесу.

Список використаних джерел

1. Гордієнко М. Г. Методичні рекомендації щодо формування умінь і навичок самостійної роботи з іноземною фаховою літературою у майбутніх інженерів. Кременчук : КДПУ, 2007. 65 с.

2. Козловська І. М. Теоретико-методичні основи інтеграції знань учнів професійно-технічної школи: дидактичні основи : монографія / За ред. С. У. Гончаренка. Львів : Світ, 1999. 302 с.

3. Мачинська Н. І. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів при вивченні дисциплін загальнопедагогічного циклу. К. : Міленіум, 2006. 28 с.

4. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з лабораторних робіт за курсом аналітичного читання / укладачі: ст. викл. кафедри англійської філології О. Пєфтїєва (III к.), асистент Л. Катрачіло. (II к.). Маріуполь : МГІ, 2003. 46 с.

5. Методичні вказівки до підготовки та захисту магістерських (дипломних) робіт: навч. посіб. для студентів денної та заочної форм навчання всіх спец. Гуманітарного ін-ту / уклад. О.В. Єременко. К. : Київ.ун-т ім. Б.Грінченка, 2012. 32 с.

6. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи курсантів (на засадах кредитно-модульної системи організації навчання іноземним мовам) / О.Я. Головка, Л.А. Карасьова, Н.К. Свечина, М.В. Чобан; кер. авт. кол. Л.П. Корж / відп. ред. Ю.М.Захарова. К. : Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2010. 68 с.

7. Методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів та ІНДЗ з метод. викл. інозем. мови: для студ. 4 к. спец. Філологія (англ.) : навч. посіб. 2-ге вид / уклад. Д. В. Ольшанський. К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. 44 с.

8. Практика усного та писемного мовлення: Метод. рек. до написання контрол. робіт для студ. філол. та пед. фак. заоч. та вечір. форм навчання / Уклад.: Т.І. Петровська, Н.С. Чернігівська. К. : КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2004. 34 с.
9. Собко Я. М. Теоретичні та методичні основи інтегративних курсів у професійно-технічній освіті : монографія / за ред. С. У. Гончаренка. Львів : Сполон, 2007. 332 с.

References

1. Hordiienko, M. H. (Ed.) (2007). *Metodychni rekomendatsii shchodo formuvannia umin i navychok samostiinoi roboty z inozemnoiu fakhovoiu literaturoiu u maibutnikh inzheneriv* [Methodical recommendations to form independent work skills and attainments of future engineers with foreign professional literature]. Kremenchuk: KDPU (ukr).
2. Kozlovska, I. M. (1999). *Teoretyko-metodychni osnovy intehratsii znan uchniv profesiino-tekhnichnoi shkoly: dydaktychni osnovy* [Theoretical and methodical basis of integration of students' knowledge of vocational school: didactic basis]. S. U. Honcharenko (Ed.). Lviv: Svit (ukr).
3. Machynska, N. I. (Ed.). (2006). *Metodychni rekomendatsii shchodo orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv pry vyvcheni dystsyplin zahalno-pedahohichnoho tsykladu* [Methodical recommendations on the organization of students' independent work while studying the subjects of general and pedagogical cycle]. Kyiv: Milenium (ukr).
4. Petfiieva O., & Katrachylo, L. F. (Eds.). (2003). *Metodychni vkazivky dlia samostiinoi roboty studentiv z laboratornykh robıt za kursom analitychnoho chytannia* [Methodical instructions for students' independent work in laboratory works on analytical reading course]. Mariupol: MHI (ukr).
5. Yeremenko, O. V. (Ed.). (2012). *Metodychni vkazivky do pidhotovky ta zakhystu mahisterskykh (dyplomnykh) robıt* [Methodical instructions to prepare and defense master's works]. Kyiv: Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka (ukr).
6. Korzh, L. P., Holovko, O. Ya., Karasova, L. A., Sviechyna, N. K., & Choban, M. V. (2010). *Metodychni rekomendatsii shchodo orhanizatsii samostiinoi roboty kursantiv (na zasadakh kredytno-modulnoi systemy orhanizatsii navchannia inozemnyimi movamy)* [Methodical recommendations on organization of cadets' independent work (on credit-unit system of learning foreign languages basis)]. Zakharova, Yu. M. (Ed.) Kyiv: Nauk.-vyd.viddil NA SB Ukrainy (ukr).
7. Olshanskyi, D. V. (Ed.). (2011). *Metodychni rekomendatsii shchodo samostiinoi roboty studentiv ta INDZ z metodyky vykladannia inozemnoi movy* [Methodical recommendations on students' independent work and INDZ on methods for foreign language teaching]. Kyiv: Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka (ukr).
8. Petrovska, T. I. & Chernihivska, N. S. (Eds.). (2004). *Praktyka usnoho ta pysemnoho movlennia* [Practice of oral and written speech]. Kyiv: KMPU im. B. D. Hrinchenka(ukr).
9. Sobko, Ya. M. (2007). *Teoretychni ta metodychni zasady intehrativnykh kursiv u profesiino-tekhnichnii osviti* [Theoretical and methodical basis of integration courses in vocational and technical education]. S. U. Honcharenko (Ed.). Lviv: Spolon (ukr).

PURPOSE AND CONTENTS OF THE INDEPENDENT WORK FOR STUDENTS

Chernihivska N. S. , Vinnytska T. M.

Abstract. *The aim of methodological recommendations drafting and methodological recommendations content on independent work for degree-seeking students is relevant since the independent work implementation requires teacher's advice which should be represented most appropriately in methodological recommendations. The major purpose of recommendations preparing is to give a teacher the accurate action plan on using efficient technologies, forms, methods of teaching, their practical implementation into the educational process. The approaches to methodological recommendations on degree-seeking students independent work were analyzed in the article. It was noted that content of methodological recommendations had been made dependent on their aim: there were recommendations for tutors and recommendations for degree-seeking students. There was given the theoretical basis for degree-seeking students independent work arrangement, subcomponents of independent work and its efficiency factors. There were represented the criteria for independent work content selection while integrative courses, learning through their didactic consistency. It was found out the correlation between three motive groups that caused the definite activity forms and person's behaviour. The independent work was identified as a part of academic process. The requirements to independent work arrangement were gradated and advice for its arrangement efficiency was given. On the base of published methodological recommendations on independent work, test writing, Master's research paper preparation and defense, individual scientific and research task performance etc. there was made a conclusion about supervising necessity and prerequisite structural elements of methodological recommendations on degree-seeking students independent work while foreign language learning as follows: explanatory note, theoretical and practical parts, recommended reading list, evaluation criteria, self-done tasks submission requirements, annexes. It was proved that methodological recommendations on independent work of degree-seeking students of different specialties and subjects had their exact aim and peculiar unique content and structure.*

Keywords: *independent work, independent work arrangement, independent work efficiency, methodological recommendations.*